

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 38g/2022

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 71 alin. (1)
din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012

(destituirea administratorului provizoriu [3])

CHIȘINĂU

21 iulie 2022

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Dina Musteața, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 14 martie 2022,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 21 iulie 2022, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „a administrației publice centrale de specialitate sau autorităților administrației publice locale (în cazul intentării procesului de insolvență în privința întreprinderii de stat care a fost fondată de către organul central de specialitate sau a întreprinderii municipale care a fost fondată de autoritatea administrației publice locale, sau a întreprinderii în al cărei capital statutar statul deține mai mult de 35% din pachetul de acțiuni)” din articolul 71 alin. (1) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, în redactarea de până la adoptarea Legii nr. 141 din 16 iulie 2020, ridicată de dl Nicolae Bostan în dosarul nr. 2i-2/2018, pendinte la Judecătoria Soroca, sediul central.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna judecător Olga Jamba de la Judecătoria Soroca, sediul central, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Prin Hotărârea Curții de Apel Bălți din 5 februarie 2016 a fost intentată procedura de insolvență în privința Întreprinderii Internaționale de Stat „Acva Nord”.

4. Prin Hotărârea Judecătoriei Soroca din 19 septembrie 2018 a fost confirmat planul procedurii de restructurare al debitorului insolvent și în calitate de administrator al planului de restructurare a fost desemnat administratorul autorizat dl Nicolae Bostan.

5. La 18 octombrie 2019, fondatorul debitorului insolvent – Agenția „Apele Moldovei” din subordinea Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și a Mediului a formulat o cerere privind destituirea administratorului insolvenței.

6. În cadrul ședinței de judecată din 18 noiembrie 2021, dl Nicolae Bostan a ridicat excepția de neconstituționalitate a textului „a administrației publice centrale de specialitate sau autorităților administrației publice locale (în cazul intentării procesului de insolvență în privința întreprinderii de stat care a fost fondată de

către organul central de specialitate sau a întreprinderii municipale care a fost fondată de autoritatea administrației publice locale, sau a întreprinderii în al cărei capital statutar statul deține mai mult de 35 % din pachetul de acțiuni)” din articolul 71 alin. (1) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, în redactarea de până la adoptarea Legii nr. 141 din 16 iulie 2020.

7. Prin Încheierea din 15 decembrie 2021, Judecătoria Soroca, sediul central, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

9. Prevederile relevante ale Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, în redactarea de până la adoptarea Legii nr. 141 din 16 iulie 2020, sunt următoarele:

Articolul 71 Destituirea și demisia administratorului/lichidatorului

„(1) La cererea comitetului creditorilor, a adunării creditorilor, **a administrației publice centrale de specialitate sau autorităților administrației publice locale (în cazul intentării procesului de insolvență în privința întreprinderii de stat care a fost fondată de către organul central de specialitate sau a întreprinderii municipale care a fost fondată de autoritatea administrației publice locale, sau a întreprinderii în al cărei capital statutar statul deține mai mult de 35% din pachetul de acțiuni)**, sau din oficiu, instanța de insolvență poate destitui administratorul/lichidatorul din motive întemeiate, inclusiv dacă acesta:

- a) nu îndeplinește condițiile privind indicatorii de performanță; sau
- b) depășește sau nu respectă atribuțiile ce îi revin prin prezenta lege, încalcă legislația; sau
- c) se află în conflict de interese cu orice parte în proces; sau
- d) cade sub incidența prevederilor de incompatibilitate și/sau a restricțiilor prevăzute de lege; sau
- e) se află în procedură de lichidare sau de insolvență.

(2) Instanța de insolvență adoptă o încheiere de destituire după audierea administratorului/lichidatorului.

(3) Prin încheierea de destituire, instanța de insolvență desemnează un alt administrator/lichidator, în condițiile stabilite la art.63, la propunerea comitetului creditorilor ori,

dacă nu este constituit, la propunerea adunării creditorilor, ori, în lipsa unor astfel de propuneri, în mod aleatoriu, din lista administratorilor și a lichidatorilor.

(4) Încheierea de destituire poate fi atacată cu recurs de către administrator/lichidator. Încheierea de respingere a propunerii comitetului creditorilor poate fi atacată cu recurs de orice membru al lui ori, în cazul cererii formulate de adunarea creditorilor, de către orice creditor.

[...].”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

10. Autorul excepției susține că prerogativa administrației publice centrale de specialitate sau a autorităților administrației publice locale de a formula cereri în cazul intentării procesului de insolabilitate față de întreprinderile de stat privind destituirea administratorului insolabilității/lichidatorului constituie o încălcare a prevederilor Constituției. De asemenea, această ingerință are loc și în cazul societăților pe acțiuni în care statul deține mai mult de 35 % din pachetul de acțiuni, deoarece ceilalți acționari sunt lipsiți de acest drept.

11. Mai mult, autorul notează că statul nu are o putere discreționară în cadrul derulării procesului de insolabilitate, ci este pe picior de egalitate cu toți participanții la procesul de insolabilitate. Oferirea acestor drepturi/privilegii în raport cu alți asociați/fondatori sunt nejustificate și inechitabile. Mai mult, dreptul permis acestor subiecte de a formula o cerere privind destituirea administratorului insolabilității/lichidatorului nu este necesar și proporțional cu interesele creditorilor validați în cadrul procesului de insolabilitate.

12. Autorul sesizării pretinde că dispozițiile contestate sunt contrare articolelor 16, 20, 23 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

13. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

14. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea insolabilității, ține de competența Curții Constituționale.

15. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, ridicată de dl Nicolae Bostan în dosarul nr. 2i-2/2018, pendinte la Judecătoria Soroca, sediul central, este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

16. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie textul „a administrației publice centrale de specialitate sau autorităților administrației publice locale (în cazul intentării procesului de insolabilitate în privința întreprinderii de stat care a fost fondată de către organul central de specialitate sau a întreprinderii municipale care a fost fondată de autoritatea administrației publice locale, sau a întreprinderii în al cărei capital statutar statul deține mai mult de 35 % din pachetul de acțiuni)” din articolul 71 alin. (1) din Legea insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, în redactarea de până la adoptarea Legii nr. 141 din 16 iulie 2020. Totuși, Curtea subliniază că, potrivit jurisprudenței sale, excepția de neconstituționalitate

poate fi ridicată atât în privința actelor în vigoare, cât și în privința actelor care nu mai sunt în vigoare, dacă sub imperiul acestora s-au născut raporturi juridice care continuă să producă efecte, iar norma este aplicabilă în cazul raporturilor juridice litigioase și este determinantă pentru soluționarea cauzei (a se vedea DCC nr. 90 din 19 septembrie 2019, § 16; DCC nr. 183 din 25 noiembrie 2021, § 17). Așa cum rezultă din sesizare, pe rolul Judecătoriei Soroca, sediul central, se află o cerere privind destituirea administratorului provizoriu depusă de Agenția „Apele Moldovei”, fondator al debitorului insolubil. Prin urmare, Curtea admite că norma contestată ar putea fi aplicată la examinarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

17. Curtea constată că textul criticat a constituit anterior obiect al controlului constituționalității, dar din perspectiva altor critici.

18. Curtea reține că autorul sesizării a afirmat incidența articolelor 16 [egalitatea], 20 [accesul la justiție], 23 [dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle] și 54 [restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți] din Constituție.

19. Norma contestată reglementează destituirea administratorului insolvabilității și a lichidatorului la cererea mai multor subiecte, între care și la cererea administrației publice centrale de specialitate sau a autorităților administrației publice locale, în cazul intentării procesului de insolvabilitate în privința întreprinderii de stat care a fost fondată de către organul central de specialitate sau a întreprinderii municipale care a fost fondată de autoritatea administrației publice locale, sau a întreprinderii în al cărei capital statutar statul deține mai mult de 35 % din pachetul de acțiuni. Astfel, în opinia autorului sesizării, textul contestat ar încălca dreptul la un proces echitabil (articolul 20 din Constituție), deoarece unul dintre subiectele cu drept de a formula o cerere de destituire a administratorului insolvabilității/lichidatorului este administrația publică centrală de specialitate – fondator al persoanei juridice aflată în procedură de insolvabilitate.

20. Având în vedere că administratorul insolvabilității/lichidatorul asigură, sub supravegherea instanței de insolvabilitate, punerea în aplicare a normelor Legii insolvabilității în scopul satisfacerii creanțelor creditorilor din contul patrimoniului debitorului insolubil prin aplicarea față de acesta a procedurii de restructurare sau a procedurii falimentului, legislatorul a reglementat și procedura de desemnare și destituire din funcție a acestuia de către instanța de insolvabilitate. Stabilirea subiectelor care au dreptul de a cere destituirea administratorului insolvabilității de către legislator se încadrează în marja discreționară pe care Parlamentul o are în acest domeniu.

21. Curtea reține că articolul 20 din Constituție prevede că orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Dintr-o perspectivă abstractă, pot exista situații în care administratorul/lichidatorul poate activa contrar intereselor administrației publice centrale de specialitate, fondatoare a întreprinderii debitoare. În această cauză, Curtea observă că în cadrul procedurii de insolvabilitate sau al procedurii confirmării planului procedurii de restructurare, administrația publică centrală de specialitate, fondatoare a întreprinderii debitoare, îi poate solicita, din motive întemeiate, instanței de insolvabilitate să-l destituie pe administrator/lichidator. De asemenea, norma contestată prevede posibilitatea destituirii dacă, *inter alia*, administratorul sau lichidatorul: i) nu îndeplinește

condițiile privind indicatorii de performanță; ii) depășește sau nu respectă atribuțiile ce îi revin prin lege, încalcă legislația; iii) se află în conflict de interese cu orice parte în proces; iv) cade sub incidența prevederilor de incompatibilitate și/sau a restricțiilor prevăzute de lege.

22. Mai mult, Curtea observă că articolul 71 alin. (2) din Legea examinată prevede că instanța de insolvabilitate adoptă o încheiere de destituire după audierea administratorului/lichidatorului. În baza articolului 20 din Constituție, instanța de insolvabilitate trebuie să prezinte motive temeinice în cazul admiterii sau al respingerii cererii de destituire a administratorului. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că obligația instanțelor judecătorești de a-și motiva deciziile reprezintă o garanție procedurală esențială care decurge din articolul 6 § 1 din Convenție, pentru că le arată părților că argumentele lor au fost avute în vedere, pentru că le oferă posibilitatea de a formula obiecții sau de a contesta hotărârea și servește, de asemenea, prezentării motivelor hotărârii judecătorești către public (a se vedea *Suominen v. Finlanda*, 1 iulie 2003, §§ 36-37; DCC nr. 22 din 16 februarie 2021, § 28). Mai mult, Curtea observă că, în cazul în care soluția pronunțată de instanța de insolvabilitate îi este defavorabilă administratorului/lichidatorului, acesta o poate contesta în instanța de recurs [articolul 71 alin. (4) din Legea insolvabilității]. Prin urmare, Curtea consideră că articolul 20 din Constituție nu este incident.

23. Pentru că nu s-a demonstrat incidența drepturilor fundamentale invocate de autorul sesizării, Curtea subliniază că nici articolele 16, 23 și 54 din Constituție nu sunt incidente. Curtea reiterează că articolele 16, 23 și 54 din Constituție nu au o aplicare de sine stătătoare. Astfel, pentru a putea fi invocate aceste articole, autorul sesizării trebuie să argumenteze incidența unui drept fundamental (a se vedea HCC nr. 11 din 25 martie 2021, § 27; DCC nr. 112 din 15 iulie 2021, § 22; DCC nr. 186 din 25 noiembrie 2021, § 22).

24. Mai mult, Curtea observă că critica autorului s-a bazat și pe constatarea unor contradicții dintre diferite norme ale Legii insolvabilității [articolele 34 – 35, 56, 61, 74 – 75 etc.]. Curtea reiterează că pretinsa neconcordanță dintre două sau mai multe norme conținute în aceeași lege sau în legi diferite nu reprezintă o problemă de constituționalitate, ci una de interpretare și de aplicare a legii, competență care le revine instanțelor de judecată (a se vedea DCC nr. 64 din 13 mai 2021, § 19).

25. Prin urmare, având în vedere cele menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g) și 140 din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

D E C I D E:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „a administrației publice centrale de specialitate sau autorităților administrației publice locale (în cazul intentării procesului de insolvabilitate în privința întreprinderii de stat care a fost fondată de către organul central de specialitate sau a întreprinderii municipale care a fost fondată de autoritatea

administrației publice locale, sau a întreprinderii în al cărei capital statutar statul deține mai mult de 35 % din pachetul de acțiuni)” din articolul 71 alin. (1) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, în redactarea de până la intrarea în vigoare a Legii nr. 141 din 16 iulie 2020, ridicată de dl Nicolae Bostan în dosarul nr. 2i-2/2018, pendinte la Judecătoria Soroca, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 21 iulie 2022

DCC nr. 107

Dosarul nr. 38g/2022